

Sinteza
obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege privind modificarea Codului Civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002
(cerințe pentru încheierea și funcționarea contractelor de reprezentare comercială)

Instituția	Nr. crt	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
		Avizare și consultare publică	
Ministerul Justiției (nr.04/2-5291 din 14.05.2026)	1.	Aferent redacției proiectului, se expun următoarele observații și propuneri de îmbunătățire a calității acestuia. În denumirea proiectului de lege cuvintele „Codului civil” se vor completa cu cuvintele „al Republicii Moldova”;	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	2.	În clauza de armonizare, se va indica numărul actului Uniunii Europene, care constituie obiect al transpunerii. Suplimentar, aferent redacției clauzei de armonizare a proiectului de lege și tabelului de concordanță, considerăm relevant a se expune Centrul de Armonizare a Legislației, potrivit atribuțiilor din domeniile de competență ale acestuia.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	3.	La art. I: În dispoziția introductivă, textul „, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 82-86 art. 661” se va exclude, ca fiind inutil.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	4.	În pct. 2, care prevede expunerea art. 1711 din <i>Codul civil</i> în redacție nouă: - în dispoziția introductivă a alin. (1), cuvintele „contractului de agenție” sugerăm a fi completat cu cuvântul „comercială”, în vederea asigurării utilizării unei terminologii uniforme, compatibile cu cea utilizată în cartea a treia, titlul III, capitolul XXII secțiunea a 2-a din <i>Codul civil</i> , inclusiv cu cea stabilită în art. 1701 din acest <i>Cod</i> (observație similară și pentru redacțiile alin. (3) și (6), unde cuvântul „contractul”, necesită a fi completat cu cuvintele „de agenție comercială”, la cazul gramatical corespunzător);	Se acceptă. Textul a fost redactat.

	5.	- la alin. (1) lit. b) și c) se vor detalia cuvintele „acești clienți”, întrucât nu este clar la care clienți se face referire. După caz, se va analiza oportunitatea referirii la clienții prevăzuți la lit. a) al aceluiași alineat;	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	6.	- alin. (4) - (6), sugerăm ca după cuvântul „despăgubiri” să se completeze cu textul „în conformitate cu alin. (1) și (3)”;	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	7.	- redacția alin. (6) lit. a), necesită a fi revăzută, întrucât nu este clar ce semnifică cuvintele „neexecutarea esențială obligațiilor contractuale” și care sunt criteriile de determinare a executării esențiale sau neesențiale a obligațiilor contractuale. În altă ordine de idei, dispoziția lit. a) se va conforma normei prevăzute în art. 18 lit. (a) al <i>Directivei Consiliului 86/653/CEE</i> , care constituie obiect al transpunerii.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	8.	Art. II se va analiza suplimentar, în scopul determinării dacă în cazul proiectului de lege respectiv sunt aplicabile dispozițiile art. 47 alin. (2) al <i>Legii nr. 100/2017</i> . Potrivit acestuia, în dispozițiile finale se includ reglementările privind obligația autorităților responsabile de a executa actul normativ, de a întreprinde măsurile și de a realiza procedurile necesare executării.	Se acceptă parțial. În vederea punerii în aplicare a prevederilor proiectului de lege, nu este necesară modificarea sau elaborarea altor acte normative, întrucât reglementările propuse sunt suficient de clare și pot fi aplicate în mod direct în cadrul normativ existent.
	9.	Totodată, se va examina necesitatea includerii unor norme tranzitorii (a se vedea art. 48 al <i>Legii nr. 100/2017</i>), care stabilesc măsurile ce se instituie cu privire la continuarea raporturilor juridice născute în temeiul vechilor reglementări care urmează a fi înlocuite de noul act normativ.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
Centrul de Armonizare a Legislației (nr.04/2-5291 din 14.05.2026)	10.	I. Respectarea mecanismului de armonizare <i>a) Obiecții privind clauza de armonizare</i> Clauza de armonizare se va expune în următoarea redacție:	Nu se acceptă. Clauza de armonizare a fost exclusă în contextul expertizei juridice a Ministerului Justiției nr.04/2-6247 din 08.06.2026.

		„Prezenta Lege transpune parțial (transpune: art. 17 - 19 și art. 20 (1)) Directiva Consiliului din 18 decembrie 1986 privind coordonarea legislației statelor membre referitoare la agenții comerciali independenți, CELEX: 31986L0653, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L 382 din 31 decembrie 1986.”	
	11.	Totodată, se va introduce clauza de armonizare în textul Codului Civil în următoarea redacție: „Prezentul Cod transpune Directiva Consiliului din 18 decembrie 1986 privind coordonarea legislației statelor membre referitoare la agenții comerciali independenți, CELEX: 31986L0653, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L 382 din 31 decembrie 1986”.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	12.	<i>a) Obiecții privind Tabelul de concordanță</i> Din compartimentul 7 al TC se va exclude comentariul aferent art. 1 și se va include în compartimentul 9, dacă este considerat necesar. Pentru o imagine completă a gradului de transpunere a Directivei, rubrica „Proiectul de act normativ național” se va completa cu prevederi naționale suplimentare de transpunere, după cum urmează: pentru art. 1 din Directivă cu art. 1687, alin. (2) din Codul Civil; pentru art. 2 (1) din Directivă – cu art. 187, alin. (2) din CC; pentru art. 3 din Directivă – cu art. 1689, art. 1690, art. 1702 din CC; pentru art. 4 din Directivă – cu art. 1703-1704 și 1709 din CC; pentru art. 13 – cu art. 1699 din CC, pentru art. 14 – cu art. 1692 din CC; pentru art. 16 – cu art. 904, art. 915 -919, art. 921, art. 1693 (2) și art. 1695 din CC.	Se acceptă. Textul a fost redactat.

Ministerul Finanțelor (nr.09/2-03/336/778 din 19.05.2026)	13.	Comunică lipsa de obiecții și propuneri pe marginea proiectului	Se ia act.
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter personal (nr.04-01/1752 din 19.05.2026)	14.	Comunică lipsa de obiecții și propuneri pe marginea proiectului	Se ia act.
Consiliul Concurenței (nr. DJ-06/439 –803 din 20.05.2026)	15.	Comunică lipsa de obiecții și propuneri pe marginea proiectului	Se ia act.
Asociația Businessului European (nr.51-26/NC din 20.05.2026)	16.	<i>Clarificarea criteriilor de acordare a compensației.</i> Propunem completarea alin. (1) prin precizarea expresă că acordarea compensației este condiționată de existența unui beneficiu economic direct, verificabil și demonstrabil pentru principal, rezultat din activitatea agentului. Formularea actuală („beneficii substanțiale”) este deschisă interpretărilor, ceea ce poate genera litigii și insecuritate juridică în aplicare.	Nu se acceptă. Obiecția nu poate fi acceptată, întrucât formularea utilizată în proiect reproduce în esență terminologia și logica Directivei 86/653/CEE privind agenții comerciali independenți, care condiționează acordarea compensației de faptul că principalul continuă să obțină „avantaje substanțiale” din clientela adusă de agentul comercial. Noțiunea de „beneficii substanțiale” reprezintă un concept juridic consacrat la nivel european, formulat într-o formă care permite aprecierea particularităților fiecărui raport contractual. Înlocuirea acesteia cu cerința existenței unui beneficiu „direct, verificabil și demonstrabil” ar restrânge nejustificat domeniul de aplicare al dreptului la compensație și ar putea conduce la excluderea unor situații în care avantajele economice ale principalului sunt reale, dar nu pot fi cuantificate imediat sau prin indicatori strict determinați. Totodată, Directiva nu impune dovada unui beneficiu economic direct în sensul propus în aviz. Practica europeană recunoaște că avantajele obținute din clientela creată de agent pot avea diferite forme, inclusiv consolidarea poziției comerciale,

			menținerea relațiilor cu clienții sau posibilitatea obținerii unor profituri viitoare. Prin urmare, limitarea criteriului doar la beneficii economice care pot fi demonstrate direct ar restrânge nivelul de protecție acordat agentului comercial, contrar scopului Directivei. Totodată, formularea actuală nu generează insecuritate juridică excesivă, deoarece aprecierea caracterului „substanțial” al beneficiilor se realizează de către instanță în baza probelor administrate și a circumstanțelor concrete ale cauzei. Utilizarea unor noțiuni juridice generale și evaluative este specifică mecanismului instituit de Directivă și nu constituie o deficiență de reglementare.
	17.	<i>Stabilirea unei metodologii clare de calcul.</i> Se propune introducerea unui mecanism de determinare a compensației bazat pe criterii obiective și verificabile, eventual detaliate prin act normativ secundar emis de autoritatea competentă. În lipsa unei formule unitare, pot apărea practici neuniforme în aplicare și dificultăți în evaluarea financiară pentru operatori, în special în sectoare cu volume mari de clienți.	Nu se acceptă. Obiecția nu poate fi susținută, deoarece o asemenea abordare nu rezultă din cerințele Directivei 86/653/CEE privind agenții comerciali independenți și ar putea limita flexibilitatea necesară evaluării fiecărui raport contractual concret. Directiva stabilește doar criteriile esențiale pentru acordarea compensației, fără a impune statelor membre obligația adoptării unei formule matematice sau a unei metodologii de calcul. Astfel, art.17 alin.(2) din Directivă prevede că agentul comercial este îndreptățit la compensație dacă a adus noi clienți sau a dezvoltat semnificativ relațiile comerciale existente, iar principalul continuă să obțină avantaje substanțiale din aceste relații după încetarea contractului. Totodată, cuantumul compensației trebuie să fie echitabil, ținând cont de toate circumstanțele cauzei.

			Prin urmare, Directiva stabilește un mecanism bazat pe evaluarea circumstanțelor concrete ale fiecărui raport juridic, și nu pe criterii uniforme aplicabile tuturor sectoarelor economice. O formulă rigidă de calcul ar fi dificil de adaptat diversității relațiilor comerciale și ar putea conduce, în practică, fie la subcompensarea, fie la supracompensarea agentului comercial.
	18.	<i>Corelarea compensației cu despăgubirile.</i> Considerăm necesară clarificarea faptului că despăgubirile prevăzute la alin. (3) nu trebuie să conducă la o dublă compensare a acelorași pierderi economice, iar cumulul acestora ar trebui să fie proporțional și previzibil. În forma actuală, textul permite cumulul nelimitat al compensației și despăgubirilor, ceea ce poate genera dezechilibre contractuale semnificative.	Nu se acceptă. Reglementarea expusă de proiect corespunde logicii și structurii Directivei 86/653/CEE privind agenții comerciali independenți. Astfel, art. 17 alin. (2) și (3) din Directivă disting în mod expres între: -dreptul agentului comercial la o compensație pentru avantajele comerciale continue de care beneficiază comitentul după încetarea contractului; și -dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin încetarea raportului contractual. Prin urmare, compensația și despăgubirile au natură juridică și finalitate diferită. Compensația nu reprezintă repararea unui prejudiciu propriu-zis, ci constituie o indemnizație specifică pentru clientela creată și beneficiile economice continue transferate principalului. În schimb, despăgubirile vizează acoperirea prejudiciului efectiv suportat de agent ca urmare a încetării raportului contractual. De asemenea, Directiva nu instituie o interdicție absolută privind cumulul acestora și nici nu impune limitarea despăgubirilor exclusiv pentru a evita o eventuală suprapunere. Dimpotrivă, reglementarea europeană admite coexistarea celor două mecanisme, în măsura în care acestea acoperă categorii distincte de interese patrimoniale.

			Totodată, eventualul risc de supra-compensare este deja prevenit prin aplicarea principiilor generale ale dreptului civil privind repararea integrală, dar nu excesivă, a prejudiciului, precum și prin prerogativa instanței de a verifica existența cauzală a prejudiciului pretins. În consecință, introducerea unei limitări suplimentare a cumulului ar putea restrânge nejustificat nivelul de protecție acordat agentului comercial, contrar obiectivului Directivei de asigurare a protecției acestei categorii contractuale.
	19.	<i>Sarcina probei privind contribuția agentului.</i> Propunem includerea unei prevederi exprese potrivit căreia agentul comercial are sarcina de a dovedi contribuția sa directă la atragerea sau menținerea clienților. Această clarificare este necesară pentru asigurarea echilibrului probator și pentru reducerea litigiilor privind atribuirea beneficiilor comerciale.	Se acceptă parțial. Obiecția poate fi considerată parțial justificată sub aspectul clarității aplicării practice, însă introducerea unei prevederi exprese în sensul propus nu se impune. Directiva 86/653/CEE privind agenții comerciali independenți condiționează acordarea compensației de existența contribuției agentului la atragerea de noi clienți sau la dezvoltarea semnificativă a relațiilor comerciale existente. În mod implicit, agentului îi revine obligația de a demonstra îndeplinirea condițiilor necesare pentru valorificarea dreptului său, inclusiv existența aportului comercial invocat. Prin urmare, regulile generale privind sarcina probei sunt deja aplicabile și permit instanței să solicite agentului administrarea probelor relevante. În acest context, introducerea unei norme speciale privind sarcina probei riscă să fie redundantă din punct de vedere normativ, întrucât aspectul este deja reglementat de principiile generale ale dreptului procesual civil. Mai mult, formularea propusă „contribuția directă” ar putea restrânge nejustificat efectele juridice prevăzute de Directivă și ar crea dificultăți suplimentare în practică, deoarece aportul

			agentului la consolidarea clientelei sau la dezvoltarea relațiilor comerciale nu se manifestă întotdeauna într-o formă directă. De asemenea, mecanismul instituit de Directivă urmărește protecția agentului comercial, parte contractuală considerată mai vulnerabilă în raport cu principalul. Instituirea unor exigențe probatorii excesiv de stricte ar putea diminua dreptul la compensație și ar contraveni finalității reglementării europene.
Expertizare			
Centrul Național Anticorupție (<i>demers nr. 06/2/9993 din 03.06.2026</i>, raport de expertiză nr. ELO26/11539 din 03.06.2026)	20.	Proiectul are drept scop consolidarea protecției juridice a agenților comerciali, sporirea previzibilității raporturilor contractuale și îmbunătățirea cadrului juridic aplicabil relațiilor de reprezentare comercială. În acest sens, autorul intervine cu propunerea de a transpunere integral Directiva 86/653/CEE. Autorul a prezentat sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitivat al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 din Legea nr.82/2017. În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost structurată potrivit exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este	Se ia act.

		în detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).	
Ministerul Justiției (nr. 04/2-6247 din 08.06.2026)	21.	La art. I: Pct. 1 se recomandă a fi exclus din proiectul legii. Or, având în vedere uzanțele de modificare a Codului civil nr. 1107/2002, ca urmare a armonizării acestuia cu legislația Uniunii Europene, clauza de armonizare se va include doar în proiectul actului normativ de modificare, nu și în redacția propriu-zisă a Codului civil.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	22.	La pct. 3, care prevede expunerea în redacție nouă a art. 1711 al Codului civil: - denumirea articolului necesită a fi completată cu cuvântul „comercială”, în vederea utilizării unei terminologii constante și uniforme în tot textul actului normativ;	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	23.	- în alin. (1) lit. c) se vor detalia cuvintele „acești clienți”, întrucât nu este clar la care clienți se face referire. După caz, se va analiza oportunitatea referirii la clienții prevăzuți la lit. a) al aceluiași alineat, conform exemplului de la lit. b).	Se acceptă. Textul a fost redactat.

Secretar de stat

Natalia SELEVESTRU